

14. Татур Ю.Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования: Мат-лы ко второму заседанию методологического семинара. – М., 2004. – С. 9.
15. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
16. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник // Автори-укладачі: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А. С. К., 2002. – 136 с.
17. Антошкіна О. Г., Несторова В. А. Інноваційні методики навчання у вищій школі // Інноваційні технології у вищій юридичній освіті: Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 25-28 травня 2005 року. – К.: Стилос, 2005 – 472 с.
18. Коростелев В. А. Тренинговые технологии как пропуск в Болонский «экспресс» // Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти: Монографія / За ред.В. М. Бебика. – К.: МАУП, 2004. – 200 с.
19. Олійник Т. О. Розвиток особистісних якостей та загальних компетенцій // Інноваційні технології у вищій юридичній освіті: Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 25-28 травня 2005 року. – К.: Стилос, 2005 – 472 с.
20. Трішкін Д. Ю. Технологія навчання як дослідження // Інноваційні технології у вищій юридичній освіті: Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 25-28 травня 2005 року. – К.: Стилос, 2005 – 472 с.
21. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
22. Падалка О. С. Інтенсивні технології навчання // Вища освіта України. – 2002, № 2. – С. 91- 95.

УДК 372.41.036(03)=111

Рудич О.О.

ОПТИМІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗІ СЛОВНИКОМ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена проблемі оптимізації використання словника в процесі навчання іноземній мові. Автор говорить про необхідність розробки сучасних технологій, спрямованих на формування навичок використання словника в процесі читання, стимуляції інтересу до самостійного читання.

Упродовж останніх десятиріч потужний розвиток технічних засобів зв'язку та мовлення, широке впровадження нових комунікаційних технологій зумовили якісні зміни в інформаційній галузі. Книжка дедалі більше витісняється з кола дитячих інтересів. Сприймання відео-, кіно- та аудіо версій вимагає від дитини набагато менших розумових і психоемоційних зусиль. Це, в свою чергу, призводить до уніфікації, стандартизації людської свідомості, деперсоналізації особистості.

У даному контексті особливої актуальності набуває питання розробки сучасних педагогічних технологій, спрямованими на використання сучасної дитячої англійської літератури у навчально-виховному процесі, що знайшло своє відображення у наукових дослідженнях: Т.Алієвої, Р.Белашової, М.Волочай, О.Дем'янчука, М.Лещенко, Л.Ляхоцької, Г.Март'янової, Н.Миропольської, Д.Ольшанського, Г.Ткачук, А.Щербо, Г.Яблонської та багатьох інших.

Предметом даного дослідження є проблема використання словника у процесі роботи з дитячою книгою. Читання іншомовної літератури обов'язково передбачає користування словником, а відсутність уміння послуговуватись словником зумовлює небажання читати англійські твори самостійно. На практиці, формуванню навичок

роботи зі словником приділяється мало уваги. Вміння працювати зі словником передбачає знання англійського алфавіту, транскрипції, умовних символів та розуміння логіки укладання словника. Сам процес формування навичок користування словником самі діти вважають складним та досить нудним, що негативно відбивається на бажанні читати англійські першоджерела. З огляду на це метою нашого дослідження є розробка педагогічних технологій, спрямованих на формування вміння використання словника, які вирішували б наступні завдання:

- використання креативного потенціалу дитини у ході навчання іноземної мови;
- стимуляція інтересу до подальшого самостійного читання першоджерел;
- естетичне виховання дитини через залучення до читання художнього тексту.

З метою вирішення поставлених завдань нами була розроблена педагогічна технологія «Казка про Alphabet» (дана технологія повністю наведена у методичному посібнику «Педагогічні технології використання сучасної дитячої англійської літератури у процесі навчання молодших школярів», вона використовувалась у ході викладання іноземної мови у приватній школі «Чарівний світ» м. Полтава).

Технологія «Казка про Alphabet» має ряд специфічних рис:

- поділена на 30 фрагментів, які можуть використовуватись протягом 30 занять з іноземної мови у початковій школі;
- може використовуватись у ході занять з іноземної мови для дітей дошкільних закладів;
- дає певні уявлення про види словників (дуже коротко);
- має казково-ігрову структуру;
- побудована на використанні художнього образу у процесі вивчення алфавіту;
- не потребує ніякої спеціальної підготовки учнів (знання англійської лексики, вміння читати чи писати, знання цифр);
- вимагає від педагога ряд умінь, таких, як: володіння іноземною мовою, вміння користуватись словником, вміння створити художній образ (за допомогою драматизації, пантоміми, образотворчого мистецтва);
- потребує простих навчальних матеріалів (дошка, крейда, папір, ручка та ножиці);
- орієнтована на залучення учня до творчого дослідження художнього образу через інтерактивність процесу спілкування;
- не передбачає обов'язкового сидіння дітей за партами;
- має значення для морального та естетичного виховання учнів;
- сприяє створенню позитивного настрою під час вивчення іноземної мови;
- після проведення фрагментів занять, передбачених даною методикою, діти мають вільно перекладати будь-які слова за допомогою словника.

Наведемо кілька фрагментів (один із перших та один із останніх) педагогічної технології «Казка про Alphabet»:

* Десь-де, так далеко, що я навіть не знаю – де саме, був собі замок (Castle). Називався той Castle «Alphabet» (вчитель малює на дошці замок, квіти, дерева, сонце). This is the castle. This is a gate. This is a flag. There are some windows. Навколо замку росли гарні-прегарні чарівні квіти (flowers). Декілька дерев (trees). Над замком у ясного небі сяяло веселе сонечко (sun). А хто мешкав у тому замку? Вгадайте, будь ласка! (Guess it, please!) Я знаю! (I know!) У замку «Alphabet» мешкали літери (letters). Усього їх було немало – цілих 26: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z. Серед них були хлопчики і дівчатка.

A

Найстаршою з них була A [ei]. Вона любила усі великі та міцні речі. Не любила маленьких і тендітних, - тих, що швидко ламаються або губляться. Стояти вона любила, склавши ручки свої на грудях і поставивши ніжки на ширину плечей (вчитель показує, як стояла A і пропонує усім спробувати так само стати). Голосок вона мала мелодійний і співала ось так: [ei-ei-ei, a-a-a, e-e-e] (всі наслідують вчителя). Усі молодші брати і сестри

у Alphabeti дослухались до думки А. А ось А, через те, що була найстаршою серед усіх, сама себе вважала найрозумнішою і не слухала нікого. Не слухала і не поважала аж настільки, що не запам'ятовувала нічийх імен. До усіх істот А зверталася однаково: “Гей, ти!”. Через це усі літери уникали розмов із А:

кому приємно,
коли звертаються до нього
так нечемно?

Z

* Z [zed] був найменшим із усіх мешканців Alphabetu (не рахуючи J). Він мав гарного голосочка: [z-z-z-z]. Колись дуже давно (коли Z був зовсім маленьким і не вмів до пуття говорити) він намагався мешканцям Alphabetu розповісти, що він стоїть позаду, а натомість у нього виходило: «zzet», «zzet». З того самого часу його і стали так називати. Z мешкав на самому нижньому поверсі (учитель малює Castle, на нижньому поверсі Z , а далі знизу угору усі літери од Z до А). Над ним мешкала Y. Над Y мешкав X...

Z останнім був із letters,
що жили у Alphabeti.

* Ось наш Alphabet (вчитель малює Castle). Ніч, горять зорі (stars) над Castle. А ще світяться майже усі віконечка. На вікнах немає фіранок (curtains) і видно – де чие вікно. Деякі віконечка не світяться. Чиї віконечка не світяться? Наступного дня було сонечко (sun). Не було ніякого storm (бури). Не було rain (дощу). Лиш злегка дмухнув вітерець і... наш Castle впав (був, мабуть, надто високим). На щастя, всі мешканці Alphabetu були надворі, отже ніхто не постраждав. Всі letters надзвичайно розхвилювались. Навіть X забув про гроші. Y весь час зтинала ручки до неба і кричала: «Way?». L ледве не вдавився цукеркою, а N та O навіть перестали сваритись. Проте, ніхто не плакав. Усі letters вирішили зібратись на раду і вирішити, що їм робити надалі. На раді з'ясувались такі чудні речі:

1) усі літери стали приятелювати, самота їм набридла, вони б хотіли мати просторі будиночки, розраховані не на одну, а на кілька letters;

2) не треба більше будувати дуже високий Castle;

3) у кожній з letter був свій проект будинку, отже вирішили побудувати аж 26 різних будинків; вони матимуть такий вигляд: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z.

Гуртом усі узялися до роботи і виникло ціле місто (city). Будиночки були гарні, теплі, багатоповерхові і міцні. Але виникла нова проблема: літери, які не хотіли жити окремо, гуртувались у групи (слова). Цих самих слів було більше, ніж будинків (якраз стільки, скільки було квартир). І групи letters (слова) ніяк не могли вирішити – де їм оселитися. Наприклад, у будинках A B C хотіли оселитись такі слова: arrow, boy, boll, cat, cow, apple, bike, boat, sock. Допоможіть їм, будь ласка, обрати оселю.

(Вчитель пише слова на дошці. Допмагає дітям знайти «оселю»:

A	B	C
arrow	boy	cow
apple	ball	sock).

* Але це тільки півбіді. Слова ніяк не можуть вирішити – на якому поверсі їм усім треба оселитись. Давайте їм допоможемо! (Учитель наводить приклад, учні далі дають вірну відповідь самі, розташовують у алфавітному порядку усі інші запропоновані слова.) Знаєте, за останні тисячі років місто значно зросло, але і досі дуже просто там знайти будь-яке слово. Треба лише взяти карту цього міста – Dictionary (словник). Вчитель демонструє словник (бажано адаптований для дітей)[3:18-42].

Алгоритм педагогічної технології “Казка про Alphabet” включає функціонально пов’язані етапи: входження в казку, гра в казку, проектуально-імпровізаційний, підсумково-мотивуючий етап.

На думку багатьох методологів, до використання даної технології у дошкільному закладі треба підходити з обережністю : «..розпочинати вивчення англійських літер доцільно після того, як діти міцно засвоїли українські букви»[2:105].

Варто відзначити, що описана технологія є доступною для вихователів дитячих дошкільних закладів з правом проведення занять з іноземної мови, учителів іноземної мови, сприяє вивченню алфавіту і дає уявлення про логіку побудови словника і розташування лексичного матеріалу, сприяє збагаченню словникового запасу, активізації творчих здібностей, стимулює інтерес до читання, розвиває пам'ять, увагу, уяву, абстрактне, логічне мислення. Особливої уваги заслуговує мотивуючий етап, з якого розпочинається реалізація педагогічної технології. Він може мати форму невеликої казкової розповіді, яка має зацікавити учнів, привернути їхню увагу до теми заняття й озброїти необхідними поняттями. Вчитель має вносити у свою розповідь додаткову інформацію, створювати власні казки, оповідання, включати до них цікаві факти з історії, жарти, неординарні факти, елементи англійського фольклору, адже на думку вітчизняного педагога Грудової Н.: «Вивчення історії, географії, звичаїв, традицій, і нарешті культури даного народу, носія іноземної мови, є джерелом підвищення інтересу до вивчення предмету та потужним стимулюючим фактором процесу виховання одночасно»[1: 171].

Особливої ваги упродовж реалізації технології набуває вміння вести діалог із дитячою аудиторією, щоб кожний відчув себе співучасником того, що відбувається, митцем. Важливу роль також відіграє створення та подача вчителем певного художнього образу, що, у свою чергу, є передумовою творчого сприймання художнього образу учнями.

Використання даної педагогічної технології спрощує початковий етап роботи з дитячою англійською літературою та сприяє кращому засвоєнню іноземної мови взагалі.

Власне, проблема пошуку шляхів стимуляції дитячого інтересу до читання не вичерпується даною роботою, додаткового вивчення потребують питання добору першоджерел та пошуку нових технологій використання сучасної англійської книжки, спрямованих на розвиток дитячої креативності та збагачення соціо-культурної компетенції з урахуванням сучасних вітчизняних та зарубіжних інноваційних методів використання першоджерел у навчально-виховному процесі.

Література

1.Грудова Н. Творчий потенціал соціокультурного компоненту процесу вивчення іноземної мови. Вінницький державний педагогічний університет ім.М. Коцюбинського. Актуальні проблеми формування творчої особистості вчителя початкових класів. Збірник матеріалів другої Всеукраїнської науково-практичної конференції (17–18 жовтня 2001 р.) – С. 170 –175.

2.Лещенко М.П. Щастя дитини – єдине дійсне щастя на землі: До проблем педагогічної майстерності. – Київ. АСМІ, 2003. – 304 с.

3. Рудич О. О. Навчально-тематичний план і програма спецкурсу: “Педагогічні технології використання сучасної дитячої англійської літератури у процесі навчання молодших школярів” Для вищих педагогічних закладів освіти. –К.: Видавництво "АСМІ":2003. – 64 с.

4. Рудич О. О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до використання сучасної англійської дитячої літератури. Дис.к.п.н.,:13.00.04/Київський національний університет імені Тараса Шевченка, - К.,2005., - 229с.